

Vuosikirja 2021

ProAgria
Keski-Pohjanmaa

Sisältö

Vuosi 2021 lyhyesti	1
Toiminnan perusteet	2
Johtajan katsaus	3
Hallinto ja organisaatio	4
Henkilöstö	7
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	8
Maatalous Keski-Pohjanmaalla	9
• Kasvukausi	9
• Tuottajahinnat	10
• ProAgria Maito	12
• ProAgria Liha	15
• ProAgria Kasvi	16
• ProAgria Yritys	18
• Hankkeet	19
Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskus	21
Maa- ja kotitalousnaiset	24
Talouden tunnusluvut 2021	27
Yhteystiedot	28

www.proagria.fi/kp

*Kannen kuva: Heidi Lehtonen
Taitto: Tiina Fors, Creamedia
Paino: Grano Oy*

Vuosi 2021 lyhyesti

- Kulunut 113. toimintavuosi (1909-2021) oli koronan ja henkilöstömuutosten värjittämä.
- Vappubrunssista alkoi koronapandemian leviäminen Keski-Pohjanmaalla. Huhtikuun lopussa Keski-Pohjanmaa oli ainoa alue Euroopassa, jossa koronatartuntoja ei edellisen kahden viikon aikana ollut ainuttakaan. Toukokuussa tartuntoja oli satoja ja karanteenilaisia tuhansia. Keski-Pohjanmaa oli koronan perustasolla tammi-kuusta huhtikuuhun, leviämisvaiheessa toukokuun ja kiihtymisvaiheessa kesäkuusta lokakuuhun. Marras-joulukuu sujui leviämisvaiheessa. Koronarokotukset käynnistyivät maakunnassa vuoden alussa.
- ProAgria siirtyi laajaan etäpalvelusuositukseen 17.5.2021. Maakunta oli käytännössä kiinni 7.6 saakka. Pitkittyneestä koronatilanteesta huolimatta päästiin samaan liikevaihtoon kuin edellisvuonnakin. Henkilöstövaihdoksista, palkantarkistuksista, tuotekehityskulujen lisäyksestä sekä it-ohjelmisto- ja projektikuluista johtuen vuoden 2021 taloustulos jäi vuoden 2020 tulosta huonommaksi.
- Sisäisen taloushallinnon ohjelmistoksi valittiin Procountor. Ohjelmistovaihdoksen myötä ProAgria Keski-Pohjanmaa, Oulu, Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Savo ja Länsi-Suomi päättivät kehittää taloushallintoaan tiiviimmässä verkostossa. Sisäisen kirjanpito-ohjelmiston lisäksi uudistuivat matkalasku-, palkka- ja henkilöstöhallinnon ohjelmistot sekä reskontrat ja perintä, jotka ulkoistettiin perintäyritykselle.
- Keski-Pohjanmaan alkutuotannon koronavaraumisryhmä jatkoi aktiivista toimintaansa välittäen organisaatiokohtaista tilannekuvaa koronatilanteesta ja huoltovarmuudesta. Ryhmässä oli mukana Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, Huoltovarmuuskeskuksen, Elyn, TE-toimiston, kuntien, oppilaitosten, turkistuottajien, teurastamojen, meijereiden, MTKn ja ProAgrian edustus. Koronaryhmä laati keskipohjalais-tiloille koronariskeihin varautumisen tsekkilistan, joka jaettiin tiloille kuntien maaseututoimen kautta.
- Strategia 2025 -toimenpiteinä vahvistettiin asiakastiimin toimintavalmiutta ja asiakasvastaavatoimintaa. Keskipohjalaiset olivat mukana valtakunnallisessa HRD-kehityksiryhmässä. Lisäksi osallistuttiin aktiivisesti pohjoisen Suomen ProAgria-keskusten Kelo-yhteistyöhön.
- ProAgria Keski-Pohjanmaa tuotti ruokinnanohjauksen ja maitotilojen täsmäpalvelujen osaamisvastaavapalvelut Österbottens Svenska Landbrukssällskapetille. ProAgria Etelä-Pohjanmaalta ostettiin taloushallintopalvelut talouspäällikkötyön, palkkahallinnon sekä hankehallinnon osalta. Lisäksi ostettiin IT-palveluja. ProAgria Oulu tuotti keskipohjalaisille kasvintuotannon osaamisvastaavan palvelut.
- Palvelutuotannossa korostettiin varautumista, etäyhteyksillä tehtäviä palveluja ja riskienhallintaa. Digitaalisia valmiuksia, taloudellista suunnitelmallisuutta ja seuranta edistettiin asiakastiloilla MMMn myöntämällä erityismäärärahalta. Palveluista viestittiin uutiskirjeissä, somekanavissa ja asiakaslehdissä. ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa. Lisäksi osallistuttiin kahden valtakunnallisen asiakaslehden sisältötuotantoon.
- Valtakunnallisia yhteisiä asioita suunniteltiin, organisoitiin ja päätettiin ProAgrian ryhmäohjaushallituksessa, ProAgria-johtajien työryhmässä ja johtajien kokouksissa, joihin osallistui ProAgria Keski-Pohjanmaan johtaja.
- Koronan vuoksi Maa- ja kotitalousnaisten toiminta siirtyi lähes kokonaan nettiin. Kruununvoudintalon tilausravintola- ja kokouspalveluista luovuttiin. Impin päivän kampanja ja järjestöväkeä liikuttaneet hankkeet toteutettiin etänä tai koronasovelletulla tavalla. Järjestötoimintaa leimasivat etäkurssit ja webinaarit, jotka korvasivat lähes kaikki lähitapaamiset ja tilaisuudet. Maksullinen palvelutoiminta oli koronasta johtuen MKNn toimialalla erittäin haasteellista.
- Keski- ja Etelä-Pohjanmaa ovat tehneet urauurtavaa työtä vuoden 2021 alusta alkaen keskittäessään maa- ja kotitalousnaisten toiminnanjohtajan tehtävät yhdelle yhteiselle toimihenkilölle.
- Kalatalouskeskuksen toiminnassa painottui kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadinta. Lisäksi kalatalouskeskus osallistui sidosryhmä- ja vaikutustyöhön mm. alueen jokineuvottelukunnissa ja vesihoidon suunnittelussa. Haapajärvellä sijaitsevan Lohijoen ja Kaustisen Näätinkiojan kalataloudelliset kunnostuskohdet saatiin onnistuneesti päätökseen. Metsähallituksen toimeksiannot toteutuivat sekä toiminnallisesti että taloudellisesti erinomaisesti. Myös Lestijoen kalanviljelylaitoksen toiminta ja kalanvälitys onnistui hyvin.

Kehitämme suomalaista maataloutta ja maaseutua vahvalla kokemuksella ja uudistavalla otteella sekä tuotamme parhaita ratkaisuja asiakkaidemme tuottavuuden ja kannattavuuden parantamiseen. Onnistumme yhdessä!

TOIMINNAN TARKOITUS ELI MISSIO

Mahdollistamme maailman puhtaimman ja elinvoimaisimman maaseudun myös tulevaisuudessa.

TOIMINNAN TAVOITTEET ELI VISIOT

Tarjoamme parhaan asiakaskokemuksen liiketoiminnan kehittämiseen. Strategiamme mukaisesti tavoitteenamme on olla

- asiakkaidemme ylivoimaisin, lisäarvoa tuottava kumppani
- kestävästi kannattava ja vaikuttava
- aktiivisesti asiakkaan yrityskokonaisuutta kehittävä
- suunnannäyttävä ja arvostettu järjestö.

TOIMINTA-AJATUS

ProAgria Keski-Pohjanmaa tarjoaa maatila- ja maaseutuyrittäjille kilpailukykyä parantavia asiantuntijapalveluja tukeutuen sekä oman henkilöstön että muiden asiantuntijaorganisaatioiden osaamiseen.

TOIMINNAN PERIAATTEET

ProAgria Keski-Pohjanmaa on rekisteröity yhdistys, joka edistää maatila-, koti- ja kalataloutta sekä maaseudun yritystoimintaa järjestämällä henkilökohtaista ja ryhmäneuvontaa sekä tukemalla jäsenyhdistystensä toimintaa. Asiantuntijapalvelu lähtee aina asiakkaan tarpeista ja on eturyhmiin sitoutumatonta.

ARVOMME

- Tahdomme olla edelläkävijöitä
- Arvostamme vastuullisuutta
- Huolehdimme hyvinvoinnista
- Toimimme riippumattomasti.

Perusasioiden äärellä

Keski-Pohjanmaalla koronaan sairastuneita oli touko-kesäkuussa 2022 enemmän kuin koko kaksivuotisen koronapandemian aikana. Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 kiihdytti vuoden 2021 aikana alkanutta yleistä hintatason nousua ja inflaatiota. Maailmanmarkkinoilla tilanne on näkynyt raaka-aineiden niukkuutena ja maataloudessa tarvittavien lannoitteiden, komponenttien ja varaosien saatavuusvaikeuksina, jotka ovat nostaneet tuotantopanoshintoja poikkeuksellisen paljon myös Suomessa. Loppuvuonna 2021 alkaneesta maatalouden kustannuskriisistä tuli koko kansakuntaa koskeva asia huoltovarmuuteen ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvässä keskustelussa.

Kriiseistä ja häiriötilanteista huolimatta ProAgria Keski-Pohjanmaa on kyennyt hoitamaan perustehtävänsä vakaasti ja varmasti. ProAgrian strategia 2025 ohjaa järjestöä yrityskonaisuuden huomioimiseen asiakastarpeen selvittämisessä, ongelmanratkaisussa ja asiakaslisäarvon tuottamisessa. Moniammatilliset tilatiimit ovat olleet ProAgrian vastaus sekä asiantuntijoiden osaamisen kasvattamisessa, asiakashyödyn tuottamisessa että organisaation vaikuttavuuden lisäämisessä. Erilaiset kehittämisohjelmat (kasvi, AMS, talous) ovat esimerkkejä muuttuneen toimintaympäristön huomioimisesta ja siihen reagoinnista. Muita proagrialaisia reagoitapoja ovat olleet ratkaisumyynti, strategiakonsultit ja konsultatiivinen asiantuntijuus.

ProAgria on vahvistanut asiantuntijuutta erityisesti talousjohtamisessa ja tiltoimistopalveluissa. Poikkeukselliset ajat ovat tiivistäneet ja tehostaneet ProAgrian toimintaa, samalla kun kustannuskriisissä painiva maataloustoimiala on palauttanut juurilleen. Tärkeintä on ollut huolehtia kansalaisten ruokaturvasta ja huoltovarmuudesta. ProAgria Keski-Pohjanmaassa tämä on tarkoittanut asiantuntijuuden kohdennusta kasvinviljelypalvelussa kalliiden tuotantopanosten optimaaliseen käyttöön, kotieläintaloudessa kannattavaan ruokintaan ja eläinten hyvinvointiin kohdentuviin toimenpiteisiin sekä talousneuvonnassa tuottojen optimointiin, kustannustietoisuuteen ja budjetointiin.

ProAgrian toimintatapojen muuttuminen näkyy myös ProAgrian brändikehitystyön ete-

nemisenä. Uusi logo ja graafinen ilme otettiin käyttöön huhtikuussa 2022. Samalla päivittyvät myös nettisivut ja somekanavien ulkonäkö. Valtakunnallinen sisäinen intra otettiin käyttöön keväällä 2022.

ProAgria Keski-Pohjanmaa on ollut mukana keskipohjalaisen maatalouden ja maaseudun kehittämisessä tarjoamalla asiakaslähtöistä asiantuntijapalvelua osaavan henkilöstönsä ja sidosryhmäverkostonsa kautta. Lämpimät kiitokset asiakkaillemme, henkilöstöllemme, luottamushenkilöillemme sekä yhteistyökumppaneillemme hyvästä yhteistyöstä vuonna 2021.

Ritva-Liisa Nisula

Sailla Sulonen

Hallinto ja organisaatio

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n ylintä päätäntävaltaa käyttää vuosikokouksen valitsema hallitus. ProAgria Keski-Pohjanmaan yhteydessä rekisteröitymättöminä yhdistyksinä toimivat Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset sekä Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskus, joilla molemmilla on omat johtokuntansa. Keskipohjalaisia edustaa valtakunnallisen ProAgria Keskusten Liiton hallituksessa Tapani Orjala.

Hallitus 2021

Puheenjohtaja

Tapani Orjala, Lohtaja

Varsinainen jäsen

Marko Aho, Perho
Merja Himanka, Himanka
Riitta Huhtala, Kokkola
Lauri Juntunen, Kälviä
Päivi Kaustinen, Kaustinen
Mika Kokkonen, Kannus
Mauno Korhonen, Sievi
Niko Kumpulainen, Lestijärvi
Jyrki Mastokangas, Halsua
Veikko Jokitalo, Sievi
Pekka Nuorala, Kalajoki
Tuomo Palosaari, Veteli
Elina Rahkola, Ullava
Sanna Rajala, Reisjärvi
Piia-Maria Rautiainen, Toholampi

Varajäsen

Sauli Rauhala, Perho
Sanna Pernu, Himanka
Leila Niemelä, Lohtaja
Marjo-Riitta Pajala, Kälviä
Harri Känsäkoski, Kaustinen
Ahto Huhtala, Kannus
Sakari Lätti, Lohtaja
Susanna Tuikka, Lestijärvi
Pekka Liedes, Halsua
Jenika Kovanen, Sievi
Jukka Rahja, Kalajoki
Jussi Tunkkari, Veteli
Jukka Hautamäki, Ullava
Anne Ilola, Reisjärvi
Ulla Potila, Toholampi

Maitotilavaliokunta

Puheenjohtaja

Kari Rauma, Kaustinen

Jäsenet

Tiina Hautakoski, Halsua
Sari Isosaari-Pollari, Toholampi
Sini Jaakola, Kannus

Ville Karhula, Lohtaja
Markus Kivelä, Kälviä
Jonna Korkiakangas-Sahipakka, Perho
Jenika Kovanen, Sievi
Timo Lankila, Kalajoki

Satu Lappi, Lestijärvi
Paula Mäenranta, Ullava
Heikki Oja, Himanka
Erno Saari, Veteli
Marko Saartoala, Reisjärvi

Tilin- ja toiminnantarkastajat

Varsinaiset

tilintarkastaja Ulla Järvi (HT), Kokkola
toiminnantarkastaja Jari Siirilä, Veteli

Varalla

tilintarkastaja Kirsti Kattilakoski (HT), Kalajoki
toiminnantarkastaja Pauli Erkkilä, Perho

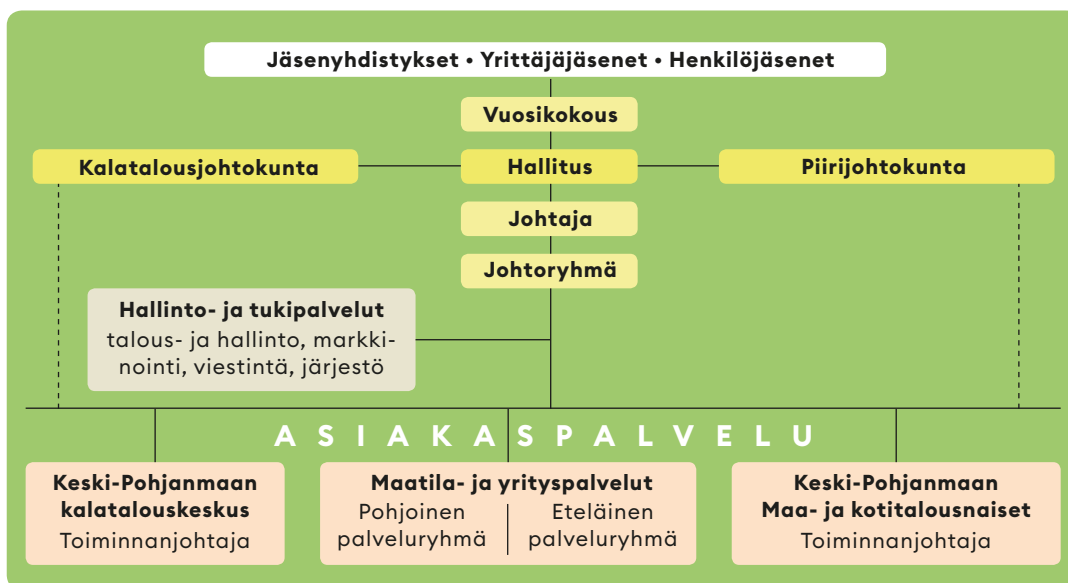
Järjestötoiminta

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry on perustettu vuonna 1908 ja rekisteröity vuonna 1909 yleishyödylliseksi ja puolueettomaksi maaseudun neuvonta- ja asiantuntijajärjestöksi. Keskipohjalaisen järjestön juuret ovat Vaasan läänin maanviljelysseurassa, joka on perustettu 1863. Valtakunnallisesti järjestön historia yltää vuoteen 1797, jolloin Suomen Talousseura perustettiin.

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n ja Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten vuosikokoukset pidettiin hybridikokouksena Kokkolassa Yritystalo Evaldissa ja Teams-etäkokousjärjestelmässä 25.11.2021. Vuosikokouksesitelmän piti maallemuuttaja ja urheilupersoonana Kaj Kunnas kertoen ajatuksiaan maataloudesta ja maaseudusta. Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskuksen vuosikokous pidettiin 21.4.2021 hybridikokouksena Toholammilla ja Teams-etäkokousjärjestelmässä.

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n organisaatio

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n jäsenet

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n jäseninä ovat henkilöjäsenet (yrittäjäjäsenet) ja yritysjäsenet (yhtiömuotoinen maatila tai maaseutuyritys) lisäksi maatalousseurat, maaseutuseurat, maa- ja kotitalousseurat, maamiessurat, kyläyhdistykset, kyläseurat, maa- ja kotitalousnaisten yhdistykset, pienviljelijäin yhdistykset tai -osatot sekä kalastuskunnat, -seurat tai kalastuksenhoitoyhtymät tai muut rekisteröidyt yhdistykset, jotka toimivat ProAgria Keski-Pohjanmaan tarkoituksien hyväksi.

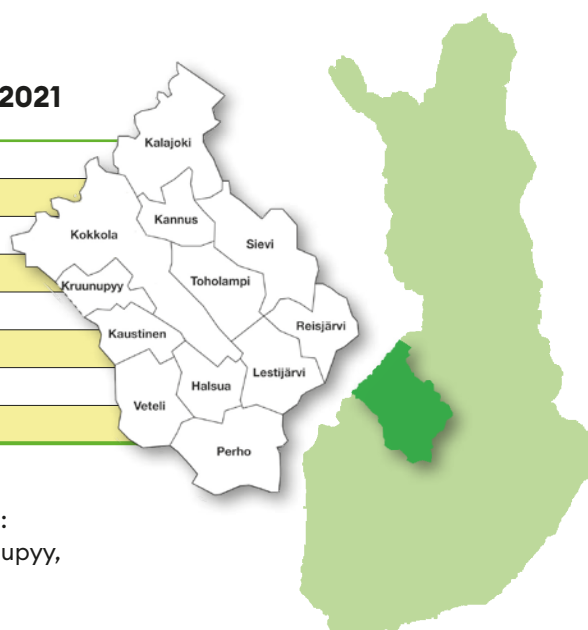
Kunniajäseninä ovat maanviljelysneuvos Heimo Linna Perhosta, maanviljelijä Arvo Kiljala ja maanviljelijä Pentti Huotari Reisjärveltä, maatalousyrittäjä Pertti Leskelä Kokkolan Lohtajalta, maanviljelysneuvos Tapio Kurki Kokkolasta, yrittäjä Arto Hautala Lestijärveltä, maatalousyrittäjä Vesa Kaunisto Vetelistä sekä emäntä Marja-Leena Vuollet Kalajoelta. Kannattajajäseniä ovat Kokkolan kaupunki sekä Perhon ja Toholammin kunnat.

Jäsentilasto

Vuoden lopussa yhdistyksellä oli 437 yrittäjäjäsentä, henkilöjäseniä oli 20. Jäsenyhdistyksiä oli 66 kylä- tai kuntakohtaista yhdistystä ja 19 kalatalousyhteisöä. Jäsenyhteisöissä oli n. 3 800 jäsentä ja n. 10 000 kalatalousyhteisöjen osakasta.

Jäsenyhdistysten ja jäsenten yhteenveto 2021

Kunnassa toimivia maatalousseuroja	1
Paikallisyhdistyksiä jäsenenä	66
Kalatalousyhteisöjä	19
Perunakerhoja	1
Kannattajajäseniä	3
Yrittäjäjäseniä	437
Henkilöjäseniä	20
Kunniajäseniä	8

ProAgria Keski-Pohjanmaa toimii 12 kunnan alueella: Halsua, Kalajoki, Kannus, Kaustinen, Kokkola, Kruunupyö, Lestijärvi, Perho, Reisjärvi, Sievi, Toholampi ja Veteli.

Ritva Karri

Etöosallistuminen ja hybridikokoukset ovat ProAgrian arkipäivää. Vuosikokouksen osallistujista puolet oli paikalla Kokkolassa ja puolet etäyhteyksien päässä.

Huomioinnit

Tasavallan presidentin v. 2020 myöntämän Suomen Leijonan ansioristin sai Juha Yli-Korpela Kannuksesta. Tarja Huopana Perhosta ja Sakari Lätti Lohtajalta huomioitiin Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitaililla kultaristein. Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin saivat Anni Lätti Lohtajalta sekä Ritva Karri ja Saila Sulonen Kokkolasta.

ProAgria Keskusten Liiton myöntämä hopeinen järjestömerkki annettiin kaustislaiselle Kari Raumalle.

Luonnonvarakeskuksen myöntämällä kannattavuuskirjanpito-palkinnolla 25-vuotisesta kirjanpidosta palkittiin Mailis ja Heikki Tastula sekä Timo Tastula Kaustiselta, 10-vuotisesta kirjanpidosta palkittiin Antti ja Jussi Hannula Sievistä, Virpi ja Petri Paavola Kaustiselta sekä Sanna ja Jari Tikkanen Kälviältä. Viisivuotisesta kirjanpidosta huomioitiin Susanna ja Petri Tuikka Lestijärveltä sekä Mty Mullinmallin Jyrki Halonen, Kimmo Mustikkaniemi ja Sakari Pesola Reisjärveltä.

Luikun maatalousyhtymän Äijälän tila Lohtajalta palkittiin 75 vuotta tuotosseurannassa yhtäjaksoisesti mukana olleena maitotilana. Pasi Virkkala Vetelistä palkittiin 50-vuotisesta tuotosseurannasta. Mikko Pollari ja Sari Isosaari-Pollari Toholammilta, Hannu Siipola Kalajoelta sekä Ilpo ja Tiina Wennström Toholammilta palkittiin 25-vuotisesta tuotosseurannassa mukana olosta.

Suomessa on kolme tuotosseurantatilaa, joilla keskimääräinen energiakorjattu maitotuotos (EKM) ylittää 14 000 kilon rajan. Maidontuotannon osaaminen on näillä tiloilla huippuluokkaa ja tulokset korkeita myös kansainvälisesti vertailtuna. Keski-Pohjanmaan parhaimmasta karjasta ja Suomen kolmanneksi parhaasta EKM-tuotoksesta palkittiin Markku ja Sanna Rajala Reisjärveltä, toiseksi paras karja oli Aleks, Hannele ja Janne sekä Teppo Isohannilla Kannuksessa.

Kolmanneksi parhaasta karjasta palkittiin Antti, Erkki, Hannu ja Mika Rekilä Lohtajalta.

Vuoden maa- ja kotitalousnaisena huomioitiin Anni Lätti Lohtajalta. Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten Vuoden Maisemateko 2021 palkinto myönnettiin kannuslaiselle Tanja Yli-Tokolalle, jonka sosiaalisen median Pieniä ekologisia tekoja -yhteisö on kannustanut eri ikäisiä luontohavainnointiin ja pieniin ympäristötekoihin.

ProAgrian vuosikokouksessa palkittiin vasemmalla Saila Sulonen, Seija Luikka, Tarja Huopana, Juha Yli-Korpela, Sakari Lätti, Anni Lätti, Tanja Yli-Tokola ja Ritva Karri.

Jouni Ingalsuo

Henkilöstö ja toiminnan kehittäminen

Henkilötyövuosia kertomusvuoden aikana tehtiin 33,41 htv:ta (32,35 htv vuonna 2020). Työntekijöiden palkat ja palkkiot olivat yhteensä n. 1,37 milj. € eli n. 55 % kokonaiskustannuksista. Edellisvuoteen lisäystä oli n. 4,3 % (1,31 milj. € v. 2020).

Kertomusvuoden aikana eläköityi kaksi pitkäaikaista toimihenkilöä ja uusia henkilöitä palkattiin kahdeksan, osa-aikaisia toimihenkilöitä oli kuusi, perhevapaalaisia viisi ja yksi osa-aikaeläkeläinen, joka oli sairauden vuoksi poissa töistä puoli vuotta. Kuusi toimihenkilöä siirtyi vuoden aikana muihin organisaatioihin. Kokonaisvahvuus 1.1.2021 oli 38 ja 31.12.2021 yhteensä 36 henkilöä.

Korvausrekrytoinnit ovat olleet vaikeita. Avoimiin työpaikkoihin maatalousalan koulutuksen saaneita ei juuri ole ollut. Korona on viivästyttänyt opiskelijoiden valmistumisia maatalousalan opinnoista. Tämän vuoksi rekryjä on painotettu valmistumisvaiheen opiskelijoihin, joille on tarjottu osa-aikaista työtä toistaiseksi voimassa olevilla työsopimuksilla. Keski-Pohjanmaalla töissä on yksi vakituinen osa-aikainen Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan opiskelija. Kaksi maatalousalan yliopisto-opiskelijaa on palkattu kesätöihin kesä-elokuuksi 2022.

Henkilöstön työtyytyväisyyteen ja muutosvalmiuteen liittyvä sisäinen kehitysohjelma jatkui. Eläkeyhtiö Elon toteuttama eTyhy-työhyvinvointikysely tehtiin joulukuussa. Koronan vuoksi kaikki yhteiset tapahtumat jouduttiin siirtämään etäyhteyksillä tehtäväksi. Alkusyksystä kokoontumisrajoitukset mahdollistivat henkilöstöpäivän järjestämisen Sievissä. Päivän aikana tehtiin patikkaretki Maasydänjärven maisemissa. Henkilöstöinfoja pidettiin kesälomakauden jälkeen kerran kuukaudessa etäyhteydellä. Myös johtoryhmä ja tiimit kokoontuivat etäyhteyksillä. Etäpalveluja etätyösuositus oli voimassa koko vuoden.

Kelo-alueen johtajien ja johtoryhmien tapaaminen järjestettiin ProAgria Lapin, Oulun, Keski-Pohjanmaan, ÖSL:n ja Etelä-Pohjanmaan kesken helmikuussa Kuusamossa. Vuoden 2021 aikana Kelo-johtoryhmät pitivät kaksi sovitujen toimenpiteiden seurantaan keskittyneitä etäpalaveria. Yhteiset kehittämissuunnitelmat sovittiin maito-, kasvi-, talous- ja tilitoimistopalveluille, maa- ja kotitalousnaisille sekä hallintopalveluille. Alueellinen yhteistyö on ollut tuloksekasta ja toimivaa.

ProAgria Keski-Pohjanmaa osallistui yhdessä KPMG Oy:n ja ProAgria Etelä-Suomen kanssa MMM:n toimeksiantoon, joka koski asiantuntijapalveluja yksinkertaistettujen kustannusmenettelyjen laskentamenetelmistä sekä asiantuntijalausunnoista.

Henkilöstötilinpäätöksen yhteenveto 2021

Henkilöstö, yhteensä 2021, htv.	36,3
Henkilöstömuutos v. 2000–2021, %	-1,3
Keski-ikä, v.	46,05
joista alle 35-vuotiaita, kpl	11
joista yli 55-vuotiaita, kpl	15
Keskim. työsuhteen kesto, v.	14,3
Määräaikaiset työsuhteet, %	0
Toistaiseksi voimassa olevat, %	100
Tulovaihtuvuus, %	15,79
Lähtövaihtuvuus, %	21,05

Maitotilojen palveluja kehitettiin maidontuotannon kehitysohjelmien suuntaan, myös uusia digitaalisia palveluja lanseerattiin. Asiakastiimitoimintaa ja tilakokonaisuuden haltuunottoa edistettiin yhdessä Centria ammattikorkeakoulun kanssa palvelumuotoilun menetelmin. Lisäksi keskipohjalaiset olivat mukana valtakunnallisessa henkilöstöresursseihin ja osaamisen kehittämiseen liittyvässä HRD-ryhmässä sekä viestijöiden verkostossa.

ProAgria Keski-Pohjanmaa tuotti ruokinnanohjauksen ja maitotilojen täsmäpalvelujen osamsvastaavapalvelut Österbottens Svenska Landbruksförbundetille. ProAgria Etelä-Pohjanmaalta ostettiin taloushallintopalvelut palkkahallinnon ja hankehallinnon osalta. ProAgria Oulu järjesti kasvintuotannon osamsvastaavapalvelut Keski-Pohjanmaalle.

Markkinointitoimenpiteitä kohdennettiin erityisesti Neuvo-palveluihin ja tuotantotalouteen liittyviin palveluihin. Palveluja markkinoitiin valtakunnallisissa ja maakunnallisissa ProAgrian uutiskirjeissä sekä somekanavissa. ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa. Lisäksi julkaistiin kaksi valtakunnallista asiakaslehteä.

Valtakunnallisia yhteisiä asioita suunniteltiin ja organisoitiin ProAgrian ryhmäohjaushallituksessa, ProAgria-johdajien työryhmässä ja johdajien kokouksissa, joihin osallistui ProAgria Keski-Pohjanmaan johtaja.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

ProAgria Keski-Pohjanmaa tekee noin 40 asiantuntijan voimin ja yhteistyössä ProAgria-ryhmän muiden organisaatioiden sekä maakunnallisten muiden toimijoiden kanssa monipuolista maatalouden ja maaseudun kehittämistyötä. Toimintaa ja palvelukehitystä ohjaavat jäsen- ja asiakastarpeet, rahoittavien ministeriöiden kanssa sovitut tulostavoitteet sekä maakunnallisesti laaditut kehittämisohjelmat.

ProAgria Keski-Pohjanmaa toimi puheenjohtajana vuonna 2020 perustamassaan Keski-Pohjanmaan alkutuotannon koronaryhmässä, jossa on edustus MTKsta, Elystä, kuntien yhteistoiminta-alueilta ja lomatoimesta, turkistuottajista, KPEdusta, Pohjolan Maidosta, Atrialta, Snellmanilta, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastosta sekä Huoltovarmuuskeskuksesta. Näkyvimpänä työnä koronavarautumisryhmä päivitti kaikille keskipohjalaistiloille maatilan koronavarautumiseen liittyvän tsekkilistan.

ProAgria Keski-Pohjanmaa toimii aktiivisesti Keski-Pohjanmaan Biolaakson neuvottelukunnassa ja Luova-verkostossa, jotka koostuvat valtakunnallisista ja keskipohjalaisista kehittäjäorganisaatioista. EU-rahoitteiset maaseudun kehittämishankkeet koordinoidaan ja kanavoidaan suurelta osin Luova-verkoston kautta. ProAgria Keski-Pohjanmaa on mukana Keski-Pohjanmaan liiton kaikissa maakuntaohjelman toimeenpanoon liittyvissä työryhmissä sekä Keski-Pohjanmaan maaseututeemaryhmässä.

Ritva Jaakkola

Kasvukausi

Talvi oli runsasluminen ja helmikuussa paukkuivat kunnan pakkaset. Kevätkylvöille päästiin huh-tikuun lopulla. Alkukesän rajut ukkoset ja Vieno-myrsky aiheuttivat tuhoja, vaikka kesä oli muuten helteinen. Ilmatieteen laitoksen tilastojen mukaan vuosi 2021 oli keskilämpötilaltaan varsin tavanomainen. Koko maan keskilämpötila oli +2,8 astetta, mikä on vain kymmenyksen alle pitkän ajan eli vuosien 1991–2020 keskiarvon. Edellisen kerran Suomessa oli tätä viileämpää vuonna 2012, jolloin keskilämpötila oli +2,1 astetta. Poikkeuksellista oli maakunnan itäosiin osunut ja toukokuun lopulle ajoittunut paikallisen ukkoskuurojen sarja, joka nostatti maakunnan jokilatvoilla suuria tulvia. Pahin tilanne oli Reisjärvellä, jossa veden alle peittyi suurin osa Kalajan järviuivion pelloista 19.-20.5. välisen yön rankkasateen (n. 100 ml) jäljiltä. Pellot oli ehditty kylvää ja nurmet lannoittaa. Panos- ja työmenetysten arvoksi arviottiin 400 000 €. Erikoista oli myös pitkä, kuuma kesä: kesäkuussa maan etelä-, keski- ja pohjoisosissa keskilämpötiloissa mitattiin mittaushistorian korkeimpia lukuja. Lämpötilat olivat 2–6 astetta pitkän ajan keskiarvojen yläpuolella.

Runsaslumisena talvena routakerros jäi ohueksi. Huhti-toukokuu olivat varsin lämpimiä. Pellot kuivuivat toukokuun alussa hyvin, vaikka pohjavesi oli korkealla edellisen syksyn sateiden jäljiltä. Ensimmäisiä lannan levytyksiä ja kylvöjä ehdittiin tehdä helatorstain molemmin puolin. Kalajoella kylvettiin vehnää huh-tikuun lopulla.

Toukokuun puoleen väliin sattuneen viikon sadejakson jälkeen kylvöjä päästiin jatkamaan vasta kuun loppupäivinä. Kylvöjä lopeteltiin yleisesti kesäkuun puolella. Säilörehuntekoon päästiin kesäkuun ensimmäisellä viikolla. Kevään säilörehusato oli historiallisen runsas. Monet viljelijät saivat ensimmäisestä sadosta liki talven yli riittävän rehuvaraston. Juhannusta edeltävälle viikolle ajoittunut ukkosmyrsky toi sadetta maakuntaan arviolta 20-30 millillä. Sama myrskyrintama aiheutti tuhoja Keski-Euroopassa. Myrsky oli voimakkaimmillaan Keski-Pohjanmaan rannikon pohjoispäässä.

Lämmin ja sateeton säätjakso alkoi juhannuksesta ja heinäkuussa oli vain muutama vähäinen kuuro. Sadon pelasti keväällä korkealle noussut pohjavesivaranto. Poudanarat maat kärsivät pahoin kuivuudesta, hikevillä mailla tilanne oli parempi. Toinen säilörehusato oli pienehkö. Toisaalta lannoituskin oli monilla kevyt suuren ensimmäisen sadon vuoksi. Kolmas rehusato oli määrältään hyvä ja laadukas.

Kuivuus pakkotuleennutti viljoja ja ensimmäiset puinnit tehtiin jo heinäkuun lopulla. Puinnit alkoivat elokuussa, tosin kuun alkupuolen ja puolivälin sateet viivästyttivät puintien aloitusta maakunnan eteläosissa. Satotasoista jäätiin, tilakohtaiset erot saattoivat olla suuriakin. Kuiva puintikeli toi kuivureihin tavanomaista vähemmän tunteja.

Syksy oli kuiva ja lämmin. Kasvukausi päättyi sateiseen lokakuuhun. Pysyvä lumi tuli marraskuussa. Joulukuu oli tavanomaista kylmempi, keskilämpötila noin 2–6 astetta pitkän ajan keskiarvon alapuolella. Samanaikaisesti joulukuun sademäärät jäivät lähes koko maassa tavanomaista vähäisemmiksi.

Niko Kumpulainen

Tuottajahinnat

Maamme viljasato oli vuonna 2021 noin 2,6 miljardia kiloa. Sato oli huomattavasti tavanomaista pienempi, mikä johti viljojen tuottajahinnan nousuun jo puintiaikana. Tuot-

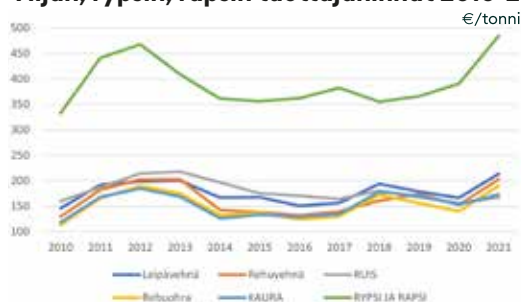
tajahinnat jatkoivat noususuunnassa kohti vuodenvaihdetta.

Ruokaperunan hinta jäi muutamia prosentteja edellisvuotta alhaisemmaksi.

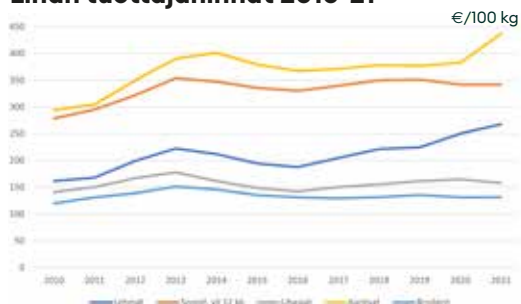
Sonninlihan hinta pysyi edellisvuoden tasolla, lehmänlihan hintataso parani selvästi edellisvuoteen verrattuna. Myös karitsanlihan hintakehitys jatkoi noususuunnassa. Sianlihan hinta aleni edellisvuodesta neljä prosenttia.

E-luokan normimaidon tuottajahinta kääntyi hienoiseen nousuun vuoden 2021 jälkipuoliskolla. Rasva- ja valkuaispitoisuuksien nousu kasvatti tuottajille tilitettyjä efektiivisiä hintoja normimaidon hinnannousua enemmän.

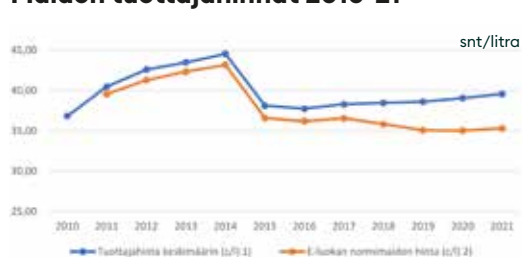
Viljan, rypsin, rapsin tuottajahinnat 2010-21

Lihan tuottajahinnat 2010-21

Maidon tuottajahinnat 2010-21

Tuottajahintakaavioiden lähde: SVT/Maatalous- ja puutarhayritysten tuotantotilasto

Keskipojalaisten kannattavuuskirjanpitoilojen tulokset, vuodet 2010 ja 2016-2020

TULOSLASKELMA	Keski-Pohjanmaa					
	2010	2016	2017	2018	2019	2020
Tiloja, kpl	30<n<40	30<n<40	30<n<40	20<n<30	30<n<40	20<n<30
Käyt. oleva maat.maa, ha	52,3	59,6	62,2	62,2	66	70,7
Eläinyksiköt	39,1	45	45,1	44,9	43,7	40,3
Myyntitulot	86 840	117 390	117 420	120 760	147 150	147 900
Tuet	60 600	65 200	66 300	65 700	68 400	64 000
Liikevaihto	147 400	182 600	183 700	186 500	215 600	211 900
Tilakäyttö ja muut korj.erät	28 490	28 600	33 890	38 790	44 980	42 340
Kokonaistuotto	175 900	211 200	217 700	225 300	260 500	254 300
Kulut	-98 280	-152 060	-147 080	-161 960	-185 290	-178 040
Palkkavaatimus	-38 200	-42 000	-36 300	-37 800	-37 400	-36 500
Käyttökate	39 300	16 900	34 000	25 200	37 400	39 400
Rakennuspoistot	-10 100	-13 200	-12 000	-12 700	-11 200	-11 000
Konepoistot	-16 700	-17 000	-17 600	-20 200	-20 300	-19 500
Muut poistot	-1 340	-1 250	-1 190	-1 290	-1 620	-1 620
Poistot	-28 140	-31 450	-30 790	-34 190	-33 120	-32 120
Liiketulos	11 100	-14 600	3 140	-9 080	4 110	7 080
Nettorahoituskulut	-3 080	-3 230	-3 050	-3 270	-4 890	-5 310
Nettotulos	8 030	-17 800	90	-12 300	-770	1 760
Korkovaatimus	-16 700	-15 300	-13 800	-13 700	-14 000	-13 000
Yrittäjänvoitto	-8 760	-33 200	-13 700	-26 000	-14 800	-11 300

Lähde: Luonnonvarakeskus/Taloustohtori

Vaikka maataloustuotteiden tuottajahintojen kehitys oli kertomusvuoden aikana nousujohteista, sekä kotieläintuotannon että kasvinviljelyn kannattavuus pysyi huonona. Huonon kannattavuuden seurauksena maksuvalmius heikkeni monilla maatiloilla.

Maatalouden rakenne

Maatalous- ja puutarhayritysten tilastotietokannan mukaan maataloutta harjoitti ProAgria Keski-Pohjanmaan toimialueella 1 648 maatilaa, missä oli laskua edellisvuodesta 2,9 % (49 maatilaa). ProAgria Keski-Pohjanmaan alueen tiloista vajaa puolet on kotieläintiloja maidontuotannon ollessa selkeä päätuotantosuunta.

Maatilan sukupolvenvaihdokset ovat yhä useammin omistajanvaihdoksia, joissa maatila omistajuus siirtyy perheen ulkopuolelta tulevalle jatkajalle. Omistajanvaihdospalveluiden määrä on ollut viime vuosina laskevassa trendissä. Vuonna 2021 omistajanvaihdospalveluita tuotettiin 27 asiakkaalle.

Maatila- ja puutarhayritysten lukumäärän kehitys kunnittain

	2010	2017	2018	2019	2020	2021	muutos ed. vuoteen
Halsua	90	78	77	74	72	68	-5,6 %
Kalajoki	386	312	301	297	282	275	-2,5 %
Kannus	117	110	108	106	102	95	-6,9 %
Kaustinen	177	137	134	133	127	121	-4,7 %
Kokkola	514	413	407	399	385	380	-1,3 %
Lestijärvi	53	43	40	41	41	39	-4,9 %
Perho	135	114	112	108	105	102	-2,9 %
Reisjärvi	146	125	123	121	122	119	-2,5 %
Sievi	199	172	171	170	166	164	-1,2 %
Toholampi	195	153	156	154	154	148	-3,9 %
Veteli	169	151	147	145	141	137	-2,8 %
Yhteensä	2 181	1 818	1 776	1 748	1 697	1 648	-2,9 %

Lähde: SVT/Maatalous- ja puutarhayritysten rakennetilasto

Maidontuotannon rakennemuutoksen vauhti alkoi kiihtyä Keski-Pohjanmaallakin. Alueen maidontuotannon määrä pieneni edellisvuodesta 10,2 miljoonaa litraa (-4,2 %), ollen 232,5 miljoonaa litraa. Maidontuotannon aleneminen johtui suurelta osin valiolaisten osuuskuntien lanseeraamasta sopimustuotantojärjestelmästä. Maidontuottajien määrä aleni 499 tuottajaan (-5,5 %). Keskimääräinen tilakohtainen maitomäärä kasvoi lähes 466 000 litraan (+9,0 %).

Alueen naudanlihan tuotanto pieneni edellisvuodesta 5,0 prosenttia, ollen 7,3 milj. kg. Sen sijaan sianlihan tuotanto jatkoi 11,2 prosentin nousussa tuotantomäärän ollessa 4,6 milj. kg. Lampaanlihan tuotantomäärä puolestaan putosi 40 tonniin.

Keski-Pohjanmaalla oli kertomusvuonna maatalousmaata yhteensä 92 597 hehtaaria. Leimaa antavaa on rehuksien viljely. Niiden osuus maakunnan peltoalasta oli 89,2 % ja runsas puolet alueen peltoalasta oli nurmella. Peruna on alueen merkittävin myyntikasvi 1 985 hehtaarin viljelysalalla. Siinä on vähennystä edellisvuoteen 4,7 %. Peruna-ala on pienentynyt useiden vuosien ajan. Kesannon ja erilaisten maisema- ja luonnonhoitopeltojen osuus peltoalasta oli 5,3 %.

Pellon käyttö ProAgria Keski-Pohjanmaan toimialueella 2021

Luonnonhoitopeltojen osuus peltoalasta oli 5,3 %.

Keski-Pohjanmaalla joka seitsemäs maatila on luonnonmukaisessa viljelyssä. Luonnonmukaista kotieläintuotantoa harjoitti noin 15 % luomutiloista. Suurin osa kotieläintuotannosta on itseuudistuvaa naudanlihan tuotantoa ja lammastaloutta. Monilla tiloilla pellot ovat luonnonmukaisessa ja karja tavanomaisessa tuotannossa.

ProAgria Maito

Maitotiloilla tuotosseuranta on kotieläintalouden kehittämisen perusta, sillä vain luotettavan ja kattavan seurantatiedon avulla voidaan jalostaa karjaa ja kehittää toimintaa. Kertomusvuoden aikana maamme tuotannonseuranta saavutti 123. toimintavuoden merkkipaalun.

Vuonna 2021 Keski-Pohjanmaalla 78 % karjoista ja 88 % lehmistä kuului tuotosseurantaan. Tuotosseurantaan kuuluvien lehmien suhteellinen osuus on ollut pitkään kasvusuunnassa.

Ruokinnan ohjauspalveluiden avulla tuotosseurannan tuottama tieto hyödynnetään lypsylehmien ruokinnassa. Neuvonnan toimintatapaa oli jo aiemmin muutettu siten, että osa asiantuntijatyöstä oli siirretty toimistotyöksi. Vuonna 2020 alkaneen koronapandemiaan vuoksi tehdyt varotoimet lisäsivät entisestään etäpalvelun osuutta asiakaspalvelussa. Sen johdosta Teams-etäkokousjärjestelmä on omaksuttu nopeasti sekä asiakaskontaktien että ProAgrian sisäisen yhteydenpidon välineeksi. Asiakaskontakteissa käytettiin runsaasti muitakin viestintäsovelluksia, kuten WhatsAppia ja sähköpostia – perinteistä puhelinkontaktia kuitenkin unohtamatta.

Ruokinnan ohjauspalvelu on myös lihanautatilojen käytettävissä. Ruokinnan ohjauspalvelua täydentävät täsmäpalvelut, joissa keskitytään tuotannon yksittäisen osa-alueen parantamiseen.

Viralliset tuotosseurantatulokset v. 2021

Kunta	Karjoja	Lehmiä	Lehmiä/ karja	Maito, kg	Valk. kg	Rasva, kg	EKM kg /elinpv
Halsua	10	399	39,9	9 639	353	434	16,0
Kalajoki	45	2 432	54,1	10 453	378	459	16,2
Kannus	26	1 952	75,1	10 762	385	462	15,9
Kaustinen	20	1 295	64,8	10 025	366	431	16,0
Kokkola	93	4 834	52,0	10 129	370	447	15,8
Lestijärvi	12	383	32,0	9 894	353	431	15,0
Perho	21	990	46,2	9 696	353	432	16,0
Reisjärvi	31	1 797	57,4	10 232	373	448	15,7
Sievi	29	1 791	61,5	10 760	390	469	16,4
Toholampi	34	2 191	64,8	10 135	368	436	15,4
Veteli	34	1 864	54,9	10 385	378	451	16,1
K-P 2021	355	19 928	56,1	10 279	373	449	15,9
K-P 2020	365	19 949	54,7	10 433	379	453	15,5
Koko maa 2021	3 195	167 790	52,5	10 073	361	439	15,6
Koko maa 2020	3 455	174 457	50,5	10 168	364	440	15,2

Tuotostiedot ovat virallisia, jos tiedon laatupisteet ovat yli nollan vuosikeskiarvona.

Maitotilaneuvonnan palvelujen asiakasmäärät, kpl

	2017	2018	2019	2020	2021
Ruokinnan ohjaus Voima			8	6	7
Ruokinnan ohjaus Jousto			8	70	25
Ruokinnan ohjaus Perus			94	90	80
Ruokinnan ohjaus Kevyt			117	97	95
Ruokinnan ohjausasiakkaat kaikkiaan	359	340	311	278	286
Tuotosseuranta Tallennus	143	128	112	12	46
Tuotosseurannan koelypsypalvelu, (sis. viivakoodipullon käytön opastuksen)	41	45	51	52	50
Automaattilypsyn käyttöönotto	16	27	28	16	26
Karjatsekki	37	31	41	21	14
Täsmäpalvelut / Tuotannon ohjaus -palvelut	2	13	46	19	14

Ruokinnan täsmäpalvelujen ja eläinten hyvinvointisuunnitelmien tekemistä vauhditettiin vuonna 2021 Neuvo-rahoituksen avulla.

Ruokinnansuunnitteluohjelmisto uudistui vuonna 2019. Uusi KarjaKompassi antaa toteutuneen ruokinnan pohjalta tehdyn seurantalaskelman avulla enemmän tietoa mahdollistaen entistä paremmin pureutumisen tilakohtaisiin ruokintahaasteisiin. Ohjelmistouudistuksen myötä myös palvelujen toteutuksen joustavuutta lisättiin. Sen lisäksi uuden ohjelmiston haltuunotto on lisännyt asiantuntijoiden välistä yhteistyötä, sillä ProAgria Keski-Pohjanmaan ruokintaosaamisvastaava Sinikka Kreuz on huolehtinut myös ProAgria Österbottens Svenska Lantbrukssällskapetin maitoasiantuntijoiden ruokintaosaamisen kehittämistä.

DeLavalin ja MestariFarmi Oy:n kanssa jatkettiin yhteistyötä automaattilypsyn käyttöönotossa.

Tuotosseurantatilojen määrä aleni 22:lla 376 tilaan (-5,5 %). Viralliset tuotosseurantatulokset saatiin 355 tilalta. Lehmäkohtainen keskituotos oli 10 279 kg. Hieman yllättäen keskituotos pieni ni 154 kg eli 1,5 %. Selitys tälle löytynee valiolaisten osuuskuntien sopimustuotantojärjestelmästä.

Keskipojhjalaislehmien maidossa on keskimääräistä enemmän kuiva-ainetta. Energiakorjattu maitomäärä (EKM) 10 965 kg ylitti valtakunnan keskiarvon 261 kilolla. Alueen lehmien keskituotos ylittyi valtakunnalliseen keskituotokseen verrattuna 230 kilolla.

Tuotosseurannan teknisten palveluiden osuus kotieläinpalveluiden kokonaisymyynnistä on kasvanut nopeasti viime vuosina. Ne muodostavat nyt noin 29 % kokonaislaskutuksesta. Suurin palvelukokonaisuus on maitomittareiden ja näytteenottolaitteiden vuokrat sekä niihin liittyvä koelypsypalvelu.

Keskipojhjalaisien tuotosseurantatilojen mediaanituloksia vuosilta 2015–2021

Ominaisuus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tuotanto							
Meijerimaito, l/v	247 807	262 961	276 853	338 038	375 026	390 191	391 533
Keskilehmäluku	29,6	31,3	32,6	39,6	42,2	43,3	44,1
Säilörehun syönti-indeksi	104	107	105	107	108	106	104
Säilörehuanalysejä, kpl/tila	3	4	4	5	7	5	5
Talous							
Maitotuotto - rehukust., €/le/pv	7,6	7,6	7,9	7,6	9,7	10,2	9,3
Rehukustannus, snt/l	14,3	14,0	13,9	14,5	13,3	13,2	14,9
Hyvinvointi							
Elossa olevien elinikäistuotos, kg/le	19 076	19 368	20 350	21 155	21 840	22 860	23 974
Maitoa EKM kg/elinpv, poistetut	13,0	13,2	13,6	13,6	14,4	14,5	14,4
EKM kg/elinpv, elossa olevat	11,0	11,3	11,6	12,1	12,5	12,9	12,5

Lähde: ProAgrian Tilakuntopalvelu 24.5.2022

Ruokinnan optimointeja tehtiin kaikkiaan 280 asiakkaalle. Ruokinnanohjauspalveluita hyödynsi 76 % tuotosseurantatiloista.

Nurmirehun tuotantokustannus ja laatu ovat ratkaisevan tärkeitä maitotilan taloustuloksen kannalta. Säilörehunäytteiden määrässä on yhä edelleen toivomisen varaa ruokinnan suunnittelua ajatellen. Liian vähäisen rehunäytteiden määrän vuoksi keskipohjalaisille tiloille aiheutuu merkittäviä taloudellisia menetyksiä. ProAgria Keski-Pohjanmaan tarjoamaa nurmirehun näytteenottopalvelua hyödynsi kertomusvuoden aikana 11 asiakasta.

Maitotilat edustavat puolta ProAgria Keski-Pohjanmaan asiakastilojen määrästä. Palvelumyynti maitotiloille pysytteli edellisvuoden määrässä. ProAgria Keski-Pohjanmaan maataloilille kohdistuvasta palvelumyynnistä maitotilojen osuus on noin 75 prosenttia. Puolet maitotilojen palvelumyynnistä oli kotieläinneuvontaa. Neuvo-palvelut muodostivat noin neljänneksen myynnistä. Kertomusvuonna Neuvo-palveluita hyödynsi 256 maitotilaa. Edellisvuosien tapaan Neuvo-palvelut kohdistuivat kilpailukyvyyn kehittämiseen ja tuotantoeläinten olosuhteiden kehittämiseen. Muita maitotilojen paljon käyttämiä palveluita olivat suuruusjärjestyksessä lueteltuna tilitoimistopalvelut, tukineuvonta, talousneuvonta ja kasvituotannon palvelut.

Maidon yksikkökustannuslaskelma

Tuotosseurannan asiakkaille rakennettiin yhdessä Valion kanssa Kustannuspuntarin pohjalta **maidon yksikkökustannuslaskuri**. Yksikkökustannuslaskelmalla lasketaan maidontuotannon tuottoja ja kustannuksia senttiä/litra ja €/lehmä -tasolle. Sovelluksen avulla voidaan puretua kustannuserien sisältöön, jotta tarvittavia kehitystoimenpiteitä voidaan tehdä.

Maidon yksikkökustannuslaskelmaa voi käyttää myös skenaroinnissa tuotantopanosten tai maidon hinnan muuttuessa sekä vertailussa muiden tilojen tuloksiin eri lypsyjärjestelmien ja karjakoon mukaan. Sovellus on vapaasti käytettävissä kaikilla tuotosseurantatiloilla. Valiolaisille maitotiloille maidon yksikkökustannuslaskelma toimii myös Valman kautta.

Kustannuspuntari maitotilojen kustannusten haarukointiin

Kustannuspuntari-laskentasovellus otettiin käyttöön vuonna 2020. Kustannuspuntari kertoo havainnollisesti, mihin rahavirrat menevät ja mistä voisi löytyä säästökohteita. Kustannuspuntarin avulla voi vertailla oman maatilan kustannuksia anonyymisti muiden maatilojen kustannuksiin. Kustannusten puntaroinnin lisäksi sovelluksella voi simuloida laajennusten vaikutuksia kuluihin. Kustannuspuntari on maksuton Tuotosseuranta+ -tuotosseurantatiloille.

Sopimustsekki-palvelulla optimoidaan maidontuotannon määrä

Valio ja sen omistavat hankintaosuuskunnat ilmoittivat maaliskuussa 2020 siirtyvänsä sopimustuotantoon. Käytännössä tämä tarkoitti siirtymistä kolmiportaiseen tuottajahintajärjestelmään. Pohjolan Maito ilmoitti maksavansa 95 prosentille sopimusmäärästä täyden hinnan eli ns. A-hinnan. 95–100 prosentin tuotantomäärälle maksettaisiin 18 senttiä/litra ns. B-hintana. Sopimusmäärän ylittävälle tuotannolle maksettaisiin ns. C-hintana vain 8 senttiä/litra.

Valiolaisia osuuskuntia ajoi hinnoittelujärjestelmän muutokseen mm. Venäjän rajan sulkeutuminen, juotavan maidon kulutuksen voimakas lasku ja ilmastonmuutoskeskustelu. Maidon tuotantomäärien paremman ennustettavuuden avulla tavoitellaan vahvempaa tuottajahintatasoa.

Olennaisena osana sopimustuotantoa ja uutta hinnoittelujärjestelmää ovat kolmen kuukauden mittaiset seurantajaksot (tammi-maaliskuu, huhti-kesäkuu, heinä-syyskuu ja loka-joulukuu). Mikäli kevään tasausjaksoilta jää käyttämättömää sopimusmäärää, siirretään se syksyn tasausjaksoille saman kalenterivuoden sisällä. Valion hankintaosuuskuntien sopimushinnoittelumalli ohjaa maatiloja tuottamaan maitoa mahdollisimman tasaisesti ja ylittämättä tilakohtaista sopimusmäärää.

ProAgria Keski-Pohjanmaa kehitti nopeasti Sopimustsekki-palvelun, jonka avulla maitotilat voivat vastata sopimushinnoittelun tuomiin haasteisiin. Sopimustsekki-palvelun lähtökohtana on tuottoennuste, joka ennustaa seuraavan 12 kuukauden jakson maitotuotoksen sekä lehmien ja hiehojen määrän. Kun eläinmäärätietoon yhdistetään tieto tilakohtaisista muuttuvista kustannuksista sekä tieto tuottajahinnan porrastuksesta, sopimusmäärälaskurilla voidaan laskea eri tuotantomäärien tuottama kassavirta. C-hintaisen maidon tuottaminen on kaikille maitotiloille tappiollista. Joillakin maitotiloilla B-hintaisen maidon tuottaminen voi olla perusteltua, varsinkin jos tilalla on säilörehua, jota ei voida myydä kannattavasti. Pidemmällä aikajänteellä B-hintaisen maidon tuottaminen on kuitenkin kannattamatonta lähes kaikilla maitotiloilla.

ProAgria Liha

Vuonna 2021 ProAgria Keski-Pohjanmaan toimialueella oli 174 naudanlihan tuotantoon erikoistunutta maatilaa, joista 75:llä oli emolehmiä. Emolehmätuotantoa on erityisesti Kalajokilaaksossa. Vasikoiden saatavuus rajoitti kertomusvuoden aikana välitysvasikkoihin perustuvaa tuotantoa.

Lihatuoannon neuvonnan kehittämistyö tapahtuu sidosryhmien kanssa toteutettujen hankkeiden muodossa.

Yli puolet alueen lihanautailoista käytti neuvontapalveluita vuoden 2021 aikana. Käytetyimpiä palveluja olivat Neuvo-palvelut, tilitoimistopalvelut, tukineuvonta, viljelysuunnittelu ja talous-suunnittelu. Suoraan lihantuotantoon liittyvästä neuvonnasta valtaosa tehtiin maitotilaneuvontaan kuuluvilla yhdistelmätuotantotiloilla.

Sikataloutta harjoitti kertomusvuoden aikana 31 keskipohjalaistilaa, joista valtaosa käytti ProAgria Keski-Pohjanmaan palveluita. Alueen sikatalous keskittyy Kalajoelle ja Perhonjokilaaksoon. Kysynnän painopiste oli selkeästi Neuvo- ja tilitoimistopalveluissa.

Alueen 31 lammastilan tuotantoneuvontaa hoitaa ProAgria Etelä-Pohjanmaa. Lammastilasiiantuntijat ovat olleet aktiivisesti kehittämässä lammastaloutta toimien tiiviissä yhteistyössä lammaskerhojen, Pohjanmaan Lammasosuuskunnan ja alueen teurastamoiden sekä rehuteollisuuden kanssa. Myös vuohitilojen ja Suomen Vuohiyhdistyksen kanssa tehdään yhteistyötä. Lammastiloista kolmannes hyödynsi myös ProAgria Keski-Pohjanmaan palveluita. Kysyntä painottui tuki-, kasvinviljely- ja ympäristö- sekä Neuvo-palveluihin.

Siipikarjatalouden harjoittaminen on Keski-Pohjanmaalla hyvin vähäistä. Kanamunantuotantoon erikoistuneita maatiloja on jäljellä enää muutama.

Noin 80 maatilaa on erikoistunut hevostalouteen.

ProAgria Kasvi

Keski-Pohjanmaan kaikista maatiloista kasvinviljelytiloja on jo yli puolet. Sivutoiminen viljanviljely on yleisin tuotantosuunta. Ruokaperuna on merkittävin myyntikasvi. Noin 40 % kasvinviljelytiloista käytti ProAgrian palveluita kertomusvuoden aikana. Tukineuvonta, Neuvo-palvelut, viljelysuunnittelu ja tilitoimistopalvelut ovat tyypillisimmät palvelut, joita kasvinviljelytilat käyttävät. Myös muulle talousneuvonnalle oli kysyntää. Luonnonmukaisen tuotannon neuvontaa käytti 59 asiakasta.

ProAgria lanseerasi kasvukaudeksi 2021 viljelyn kehittämisohjelman. Se koostuu asiakkaan kanssa käytävästä tavoitekeskustelusta, viljelyn suunnittelusta, kasvukauden aikana tehtävistä havainto- ja mittauskäynnistä sekä kasvukauden jälkeen tehtävistä seuranta- ja arviointitoimenpiteistä. Kehittämisohjelman toimenpiteitä voivat olla myös täsmäviljelyyn liittyvät palvelut ja hiiliviljely. Keski-Pohjanmaalla viljelyn kehittämisohjelma koostui useimmiten kasvinviljelyn tavoitekeskustelusta ja viljelysuunnitelmasta. Sen sijaan kasvukaudelle ajoittuvia havainto- ja mittauskäyntejä tehtiin varsin vähän.

Kasvinsuojeluruiskuja testattiin kertomusvuonna 77 kappaletta. Ympäristökysymyksiin liittyvää Neuvo-palvelua käytettiin 67 kertaa, kasvinsuojeluun liittyvää palvelua 40 kertaa ja luomutuotantoa koskevaa neuvontaa 43 kertaa.

Kasvinsuojelu-, kasvilaji- ja -lajikevalintaan sekä mären ja tiivistyneen pellon kunnostustoimiin on annettu runsaasti puhelinneuvontaa. ProAgria on tehnyt Ruokaviraston tilaamia kasvintarkastuksia, kuten mm. luomutuotannon tarkastuksia yhteensä yli 100 asiakkaalle.

Vuoden 2021 kuluessa peltorakenteen merkitys nousi entistä useammin esille asiakkaiden kanssa käydyissä keskusteluissa. Kertomusvuoden aikana tilusjärjestelyn tarveselvitystä haettiin sekä Reisjärvellä että Vetelissä. Tilusjärjestelyhankkeiden käynnistämiseen vaikutti ainakin jossain määrin koronapandemia, mikä rajoitti yleisötilaisuuksien järjestämistä suurimman osan vuotta.

Tilusjärjestely ei ole ainoa keino, jonka avulla voidaan parantaa peltorakennetta. Muita peltorakenteen kehittämistoimia ovat esimerkiksi tilusvaihdot, pitkäaikaisien vuokrasopimusten avulla tehdyt maanvaihdot sekä valtion ja kuntien maanostotoiminta ja maan edelleenluovutus.

Laaja ilmastonmuutos- ja ympäristökeskustelu jatkui vuonna 2021. Valitettavan harvoin julkisessa keskustelussa tunnistettiin maataloudessa tapahtuva hiilensidonta ja etenkin laidunmisen biodiversiteettiä rikastuttava vaikutus. ProAgriassa maataloutta pidetään nimenomaan

Jari Tikkanen

hiilensidonnain ratkaisujen tuottajana. Maatalouden hiilensidonnassa voidaan saavuttaa ns. kaksoishyöty: hiilensidonnain tehostaminen parantaa useimmiten myös kasviuotannon tuottavuutta ja kannattavuutta.

Ajankohtaisia kasviuotannon asioita viestittiin myös Tietolinkki-tiedonvälityshankkeen webinaareissa.

Maaseutuneuvonnan keskeisten palveluiden asiakasmäärien kehitys

	2017	2018	2019	2020	2021
Kehittämiskeskustelut	61	11	3	10	16
Kannattavuuskirjanpito	37	35	34	34	18
Maatilan tulosanalyysi	26	28	16	10	11
Tilipalveluasiakkaat	375	377	380	387	378
Tukihakemusneuvonta	609	608	624	601	596
Tukiturva-asiakkaat	69	41	45	37	29
Investointiedellytysten arviointi		5	6		
Investoinnin käyttöön tuki	8	2	1	1	
Elinkeino- ja liiketoimintasuunnitelmat	39	49	39	48	39
Omistajanvaihdospalvelut	45	55	42	18	27
Muut talouslaskelmat	105	103	49	58	53
Viljelysuunnitelmat	431	459	444	399	425
Luomuviljelysuunnitelmat	73	71	78		
Lohkokirjanpito	9	7	7	4	7
Kasviuotannon tuotantokust.laskelmat		1			
Kasvinsuojeluruiskujen testaus	94	106	119	153	77
Maitomittareiden testaus ja säätö	51	17	22	12	14
NEUVO-palvelut	490	514	511	416	495
Maisema				2	
Energia	7	7	9	10	9
Kasvinsuojelu	53	62	34	27	40
Kilpailukyky	27	183	164	179	173
Luomu	49	29	35	46	43
Tuotantoeläimet	143	97	139	141	163
Ympäristö	211	136	130	111	67

ProAgria Yritys

Runsas neljännes keskipohjalaisista maataloista harjoittaa maatalouden ohella myös muuta yritystoimintaa. Osuus on koko maan keskiarvoa pienempi johtuen maakunnan kotieläinvaltaisesta ja päätoimisesta maataloustuotannosta. Muu yritystoiminta on yleisintä Lestijärvellä ja Kausisella, joissa sitä on noin kolmasosalla maataloista.

Palveluiden osuus monialaisten maatilojen toimialoista on yli 60 %. Suurin yksittäinen toimiala on koneurakointi, jota harjoittaa noin 40 % monialaisista maataloista. Muita merkittäviä palvelualoja ovat matkailu, majoitus- ja virkistyspalvelut sekä kuljetuspalvelut. Teollista toimintaa on kuudesosalla monialaisista maataloista, suurimpana toimialana puun jatkojalostus. Alkutuotantoon liittyy noin joka seitsemännen monialaisen maatalon toimiala.

Perusmaatalouden merkitys muuta yritystoimintaa harjoittavilla tiloilla yleensä vähenee, kun voimavaroja suunnataan muun yritystoiminnan kehittämiseen. Yritysten perustamisen ja erilaisten investointeihin liittyvän neuvonnan lisäksi ProAgria Keski-Pohjanmaa on ollut mukana edistämässä erityisesti maatalouteen liittyvän koneurakoinnin yleistymistä.

Tiltoimistopalvelut muodostivat kertomusvuonnakin valtaosan maaseutuyrityksille suuntautuneesta kokonaisuunnistuksesta. Elinkeinoverolain mukaista kirjanpitoa tehtiin 33 yritykselle.

ProAgria Keski-Pohjanmaa on ollut maatilojen omistajanvaihdossuunnittelun lisäksi mukana turkistarhojen sukupolvenvaihdoksissa. Kertomusvuonna turkistarhojen sukupolvenvaihdokset jäivät kuitenkin vähälukuisiksi alaa koetelleen taloudellisen kriisin vuoksi.

Palvelumäärät asiakkaille, joiden päätoimiala on muu kuin maa- tai metsätalous

	2021
Tilipalvelut	28
Liiketoimintasuunnitelmat	0
Omistajanvaihdospalvelut	0
Muut talouslaskelmat	1

Kilpailukyky-Neuvon hyödyntäminen jatkui innokkaasti

Neuvo-palvelujen jatkui lähes edellisvuoden tapaan. Neuvo-järjestelmä antaa mahdollisuuden tilan tarpeen mukaisiin selvityksiin, kehittämissuunnitelmien tekemisiin tai pienempiin projekteihin, jotka liittyvät tilan kehittämiseen. Neuvo-järjestelmän mukaista neuvontaa hyödynsi 392 maatilaa.

Yhtiöittäminen

Maatilan yhtiöittäminen osakeyhtiöksi on järkevää lähinnä kasvuhakuisilla tiloilla, joilla on hyvä kannattavuus ja runsaasti vierasta pääomaa tai tiloilla, joita viljellään sivutoimisesti ja maatalon tuloja ei juurikaan tarvita yksityistalouden menojen kattamiseen. Keski-Pohjanmaalla monet maatalousyrittäjät ovat suunnitelleet verotustaan pitkäjänteisesti nettovarallisuutta kasvattamalla, jolloin yhtiöittämiseen verotukselliset hyödyt jäävät monessa tapauksessa ennalta odotettua vähäisemmiksi. Huomionarvoista on, että huonosti kannattava osakeyhtiö voi saada vaikeuksissa olevan yrityksen statuksen, jolloin se menettää oikeuden maatalouslomitukseen, energiaveron palautukseen sekä ELY-keskuksen myöntämään investointirahoitukseen.

Vuoden 2021 aikana maatilojen yhtiöittämisinto oli aiempaa laimeampaa. ProAgria Keski-Pohjanmaan henkilöstöressurssien muutoksella oli oma osuutensa yhtiöittämisen vähenemiseen.

Hankkeet

Tietolinkki-tiedonvälityshanke käynnistyi huhtikuussa 2020 Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Sitä toteuttavat yhteistyössä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, ProAgria Keski-Pohjanmaa, MTK Keski-Pohjanmaa, MTK Pohjois-Suomi sekä Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat ry. Hanketta rahoitetaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskusten kautta. Hanke välittää maatalousyrittäjille, turkistuottajille ja hevosityrittäjille tietoa ajankohtaisista asioista mm. järjestämällä seminaareja ja infoja sekä tekemällä podcasteja, videoita ja uutiskirjeitä. Hanke päättyy 31.12.2022.

RATU – rahanarvoisia vaihtoehtoja syväturpeisten viljelysmaiden käsittelyyn -hanke on aloittanut toimintansa vuoden 2019 alussa. Hankkeessa kehitetään viljelijöiden, asiantuntijoiden ja tutkijoiden yhteistyönä ratkaisuja turvemaiden ilmastoystävällisen käytön edistämiseen maataloudessa ja etsitään tehokkaimpia keinoja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Keinovalikoimaan kuuluvat viljelymenetelmät turvemaidella, erilaiset lisäpellon saantimahdollisuudet, tilusjärjestelyt ja turvemaakosteikat. Vuonna 2021 hankkeessa tehtiin turvemaiden viljelykokeita hankkeeseen osallistuneilla maatiloilla sekä laadittiin turvemaiden viljelyopasta. Hankkeen hallinnoijana toimii Luonnonvarakeskus ja osatoteuttajina ovat ProAgria Keski-Pohjanmaa, ProAgria Kainuu, ProAgria Keskusten Liitto ja Maanmittauslaitos. Hanke kestää 28.2.2022 saakka.

Pohjanmaan Ravinneratas -hankeiden päätavoitteina on tehostaa ravinnevirtojen hyödyntämistä ja vähentää vesistökuormitusta. Tavoitteena on lisätä tietämystä valuma-alueiden painetekijöistä ja vesienpuhdistuksesta, ravinteiden kierrätyksestä ja käytettävissä olevista uusista menetelmistä sekä tuoda yrittäjille ideoita ja virikkeitä uusista yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksista. Hanke on tunnistanut Keski-Pohjanmaalla muutamia ns. hotspot-alueita, joissa on olemassa tavanomaista suurempi ympäristökuormituksen riski joko voimakkaan karjatalouden, turkistarhauksen tai happamien sulfaattimaiden vuoksi. Hanke toimii kaksikielisenä Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa sekä Pohjois-Pohjanmaalla Alavieskan, Kalajoen, Reisjärven, Sievin ja Ylivieskan kunnissa. Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry hallinnoi hanketta, sopimuskumppaneina ovat ProAgria Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Österbottens Svenska Lantbrukssällskapet sekä Suomen Metsäkeskus, Luonnonvarakeskus LUKE ja Geologian tutkimuslaitos GTK. Keväällä 2018 alkanut hanke päättyi 2021 lopussa.

Lietteensiirron logistiikkatehokkuus testissä AgroTeknoa-hankkeessa.

AgroTeknoa Jokilaaksoihin

-hanke edistää uuden maatalousteknologian käyttöönottoa sekä tuottaa tietoa ja käyttäjäkokemuksia uusista koneista, laitteista ja tuotantomenetelmistä. Tavoitteena on parantaa maataloustuotannon tehokkuutta, kannattavuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Hanke koordinoi Oulun eteläisen ja Keski-Pohjanmaan alueen viljelijöille koneita ja laitteita koe-käyttöön sekä edistää uuden

SPAD-mittari mittaa kasvin typen käyttöä. Kuvat: Jari Vierimaa

teknologian ja digitalisaation kehittämistä maataloilille ja maaseutuyrityksille. Vuonna 2021 hankkeessa järjestettiin kasvintuotannon kehittämiseen liittyvä työpaja Halsualla, kokeiltiin kuiva-ainemittarin käyttöä, tehtiin lantalogistiikkaan liittyvä koe, jossa selvitettiin lietteenlevityksen eri työvaiheiden tehokkuutta sekä kokeiltiin Suomessa uutta peltojen skannauspalvelua. Lisäksi hanke järjesti ajo- ja automaattiohjauspäivän, retken KoneAgriaan, Biokaasun tuotanto maatilalla sekä Dronen käyttö ja hyödyntäminen maataloudessa -teemapäivät. Hanketta hallinnoi Nivalan kaupunki. Osatoteuttajina mukana ovat ProAgria Keski-Pohjanmaa ja Keski-Pohjamaan koulutusyhtymän Kannuksen toimipiste.

ÄlyNauta - Älykkäät ja kestävät toimintamallit maidontuotannossa -koulutushankkeen lähtökohtana on kotieläintilojen nopeasti muuttuva toimintaympäristö. Tuotannon kannattavuus, yksikkökoon kasvu, lypsyrobottien yleistyminen, digitaalisuuden tuomat uudet mahdollisuudet ja yrittäjän ajanhallinnan tarpeet haastavat maidontuottajaa. Hankkeen kohderyhmänä ovat maatalousyrittäjät ja maitotilojen työntekijät. Hankkeen tavoitteena lisätä maatalousyrittäjien ja tilojen työntekijöiden osaamista ja tietoisuutta älykkäistä ja kestävästä kotieläintuotannon toimintamalleista ja parantaa tilojen kannattavuutta, eläinten hyvinvointia sekä yrittäjien ja työntekijöiden ajanhallintaa ja jaksamista. Lisäksi parannetaan maatalousyrittäjien ja maataloustyöntekijöiden digitaalisia taitoja sekä aktivoidaan yrittäjiä uusien toimintatapojen sekä kotieläintuotannon digitaalisten sovelluksien ja työkalujen käyttöön. Hanke järjestää tapahtumia, pienryhmiä, pilottiryhmiä, verkkotapaamisia, webinaareja, seminaareja, opintomatkoja sekä tekee podcasteja. Maaseuturahaston rahoittaman hankkeen toiminta-aika on 1.8.2019 - 28.2.2022.

Luova Kampus 2020 -kehittämishankkeen tavoitteena on vahvistaa luonnonvara-alan koulutuksen, alan yrittäjyyden sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan edellytyksiä kehittämällä oppimisympäristöjä ja edistämällä uuden teknologian käyttöä. Luova Kampus 2020 -kehittämishankkeessa selvitetään, minkälainen olisi tulevaisuuden maitotila mm. hyvinvoinnin, toiminnallisuuden, automaation, kiertotalouden, bioturvallisuuden ja uusimpien teknologioiden näkökulmista. Hankkeessa toteutetaan kotieläintuotannon oppimisympäristö, jossa otetaan huomioon opetuksen ja tki-toiminnan tarpeet, ja oppimisympäristö suunnitellaan pedagogisesti toimivaksi. Hankkeessa kilpailutetaan kotieläintuotannon oppimisympäristön suunnittelu, rakentaminen ja laitehankinnat sekä simulaatio-opetuksen ja eläinhoidon oppimisympäristön laitteistot. Hankkeessa perustetaan myös digisilta, joka mahdollistaa datan välittämisen oppimisympäristön ja yhteistyöverkoston välillä. Hankeaika on 1.9.2019–31.8.2022. Hanketta hallinnoi Keski-Pohjamaan Koulutuskuntayhtymä ja sitä rahoitetaan Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR). Tekninen erityisasiantuntija Kirsi Leppikorpi toimii osa-aikaisena hanketyöntekijänä Luova Kampus 2020 -hankkeessa

LEVITOI – Suomesta johtava heikosti kantavien maapohjien logistiikkaratkaisujen toimittaja -hanke on Oulun ammattikorkeakoulun käynnistämä tutkimus- ja tuotekehityshanke, jolle Business Finland myönsi 4,5 miljoonan euron rahoituksen marraskuussa 2021. LEVITOI-hanke kehittää uusia työkone- ja laiteratkaisuja alkutuotannon logistiikka- ja materiaalinkäsittelyhaasteiden voittamiseksi ja vahvistaa maatalous- ja työkonetekniikan osaamista, eritoten kyvykkyyttä tuoda nopeasti uusia ja testattuja tuotteita markkinoille. LEVITOI-hankkeen kenttätutkimuksissa ja -kokeissa selvitetään teknisten vaihtoehtojen toteutuskelpoisuutta sekä niiden vaikutuksia tuottavuuteen ja toimintakykyyn. Lisäksi hankkeessa selvitetään uudenlaisia tapoja tunnistaa ja hallita maapohjan muutoksia, joita kulkuneuvot ja työkoneet aiheuttavat. Tutkimustulokset auttavat yrityksiä hyödyntämään simulointia ja mallinnusta uusien tuotteiden kehittämisessä. LEVITOI-hankkeessa ovat mukana Nokian Renkaat Oyj, Sampo-Rosenlew Oy, Junkkari Oy, West Coast Roadmaster Oy, Mevea Oy, Metsäteho, ProAgria Keski-Pohjanmaa, Luonnonvarakeskus, Lappeenranta-Lahden teknillinen yliopisto, Oulun ammattikorkeakoulu ja Oulun yliopisto.

Kalatalouskeskus

Koronavirusepidemia vaikutti edelleen kalataloustoimintaan Keski-Pohjanmaalla. Useat kalatalousyhteisöt jättivät kokouksiaan pitämättä ja vain harva piti kokouksensa etänä. Kalatalouskeskus osallistui paikalla ollen vain joihinkin kokouksiin. Muu yhteis- ja kokoustoiminta mm. alueen jokineuvottelukunnissa ja vesihoidon suunnittelussa hoidettiin pääosin sähköisin menetelmin.

Vuoden 2021 neuvontahankkeessa Kalatalouden Keskusliitto ja jäsenjärjestöt sitoutuivat antamaan kalatalousalueille ja osakaskunnille toiminnanohjausta, tiedottamaan kalastajia kalastuslainsäädäntöön ja valtakunnallisiin kalastusstrategioiden toteuttamiseen kuuluvista asioista ja toimimaan kalastonhoitomaksukertymän lisäämiseksi sekä edistämään kalastusharrastusta ja kalastusmahdollisuuksia. Hankehakemuksessa ja -päätöksessä mainitut tehtävät hoidettiin asianmukaisesti ja niistä laadittiin määräajassa raportit.

Kalatalouskeskus osallistui Ravinneratas-hankkeeseen mm. laatimalla Kaustisen Näätinkiojan kahdelle koskialueelle kalataloudellisen kunnostussuunnitelman.

Toiminnanjohtaja osallistui toimialueensa vesienhoidon jokineuvottelukuntien ja vesienhoidon yhteistyö- ja ohjausryhmätyöhön, kalataloudellisten yhteistyöryhmien kokouksiin sekä muun viiranomaistoiminnan avustamiseen. Toiminnanjohtaja osallistui ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n johtoryhmätyöskentelyyn.

Keski-Pohjanmaan kalatalouskeskuksessa tehty työaika jakautui maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovitun neuvontahankkeen toteuttamiseen (22 % työajasta), muuhun hanketoimintaan (7 % työajasta) ja laskutettavaan palvelutoimintaan 51 % työajasta. Kalatalouskeskuksen ja ProAgria Keski-Pohjanmaan hallintoon kului työajasta 20 %.

Kaustisen Näätinkiojan kunnostustalkoot käynnissä. Kuva: Satu Järvenpää

Eero Hakala

Johtokunta

Puheenjohtaja

Mauno Korhonen, Sievi

Jäsenet

Sakari Lähti, Lohtaja (MTK), varapuheenjohtaja
Eemeli Koivisto, Lestijärvi, 21.4.2021 alkaen
Ritva-Liisa Nisula, ProAgria Keski-Pohjanmaa
Veli-Antti Polvilampi, Perho

Tero Savela, Reisjärvi
Harri Tuikka, Lestijärvi, 21.4.2021 saakka
Juha Yli-Korpela, Kannus
Mika Yli-Soini, Kaustinen

Varajäsenet

Janne Jylhä, Ullava
Kari Kero, Sievi
Marko Virkkala, Toholampi

Kalatalouskeskuksen vuosikokous pidettiin 21.4.2021 Toholammilla ja paikalla oli kuuden jäsenyhteisön edustus. Johtokunta kokoontui vuoden 2021 aikana kaksi kertaa. Kalatalouskeskuksen toiminnanjohtajana on toiminut Eero Hakala vuodesta 1993. Keski-Pohjanmaa ry:n Kalatalouskeskus on jäsenenä Kalatalouden Keskusliitossa. Kalatalouskeskus vastasi käytännössä Kalajokilaakson pohjoispuolen kalatalouden neuvontatoiminnasta.

Kalavesien hoito ja kalanviljely

Kalakantojen hoitotyö jatkui taimenen mäti- ja pienpoikasten kasvatus- ja istutustoimin Lestijoella. Kalatalouskeskus osallistui virtavesien kalatalousselvityksiin toteuttamalla sähkökalastuksia Ullavanjoella ja Pylväsojalla Ylivieskassa. Kalatalouskeskus myös laati VETO-hankkeelle Vetelin Patananjoen Pihlajamaan voimalaitoksen ohitusuoman kalataloudellisen kunnostussuun-

nitelman. Haapajärven Lohijoen kalataloudellisen kunnostuksen täydennyssuunnittelu ja kunnostustöiden työnjohto olivat jälleen onnistunut ponnistus. Kalatalouskeskus ohjasi Kaustisen Näätinkiojalla kahden koskialueen kunnostustöitä ja toteutti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimeksiannosta Sievin Petäjäojan Jyrkkäkosken alueen kunnostuksen.

Vähä-Heinosen luonnonravintolammikossa kasvatettiin vaellussiikaa Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liiton toimeksiannosta ja tarpeisiin. Kalatalouskeskus ohjasi osaltaan Kalajoen kalatalousalueen lammikoiden (Niinijärvi ja Mäntyjärvi) hallintoa ja hoitoa. Lammikoiden kasvatustulos oli kohtalainen. Kalatalouskeskus vastasi Keski-Pohjanmaan kalatalousalueen hallinnassa olleen Lestijoen kalanviljelylaitoksen hoidosta ja sieltä tehdyistä istutuksista. Tasalämpöisen alkukesän ansioista taimenen pienpoikasia saatiin toimitettua istutuksiin varsin hyvin. Toimialueen kalatalousyhteisöjen tarpeisiin välitettiin hieman aiempaa enemmän (5 500 kg) onkikokoista kirjolohta. Välitystoiminta sujui suuremmista ongelmista, joskin juhannukselta alkanut lämpöjaksos aiheutti loppukesän kalantoimituksiin merkittäviä toimitusongelmia. Kalatalouskeskus avusti asiakaskuntaansa noin 40 istutustapahtumassa, joissa toimitettiin maakunnan vesiin kalaa n. 42 000 euron arvosta.

Tiedotus- ja koulutustoiminta sekä edunvalvonta

Jäsenistölle toimitettiin KKL:n välittämien Ahvenpostien (5 kpl) lisäksi yksi tiedotekirje. Ahvenpostit alueen omine uutisineen välitettiin 68 sähköpostiosoitteeseen. Kalatalouskeskus viestitti vuonna 2021 kalatalouden ajankohtaisasioita kaikissa neljässä ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehdessä. Kalatalouskeskuksen toiminnasta laadittiin ja julkaistiin juttu Suomen Kalastuslehdessä 3/2021. Kalatalouskeskus antoi kaksi haastattelua ajankohtaisista kalatalousaiheista YLEn Kokkolan aluetoimitukselle ja avusti paria paikallislehteä välittämällä heille kalataloudellista asiantuntemusta.

Neuvoja toimi koronapandemian aiheuttamien kokoontumisrajoitusten takia alustajana tai esitelmöitsijänä vain neljässä kalatalousyhteisöjen kokouksessa. Niihin osallistui 35 henkilöä. Koronaviruksen takia lapsille ja nuorille suunnattuja tapahtumia ei Keski-Pohjanmaalla juuri järjestetty eikä kalatalouskeskukselta tarvittu apua kalastustapahtumien järjestelyissä.

Kalatalouskeskus hoiti Keski-Pohjanmaan kalatalousalueen toiminnanjohtajatehtävät sekä laati kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaluonnoksen.

Toiminnanjohtaja osallistui etäyhteyksin eri tahojen järjestämiin koulutuksiin. Näistä mainittakoon Vesistökuunnostusverkoston verkkoseminaarit, Valonian ja Länsi-Uudenmaan Vesi- ja ympäristö ry:n toteuttama Virtavesikuunnostus-verkkoseminarisarja, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen järjestämä rannikon kalatalousaluekoulutus ja Kalatalouden Keskusliiton edustajakokous sekä järjestökoulutus.

Kalatalouskeskus avusti ja opasti toimialueensa yhteisöjä ottamaan kantaa heitä koskeviin vesitalous- ja ympäristölupaprosesseihin. Kalatalouskeskus osallistui kutsuttuna todistajana FinnSpring Oy:tä koskevan ympäristörikosasian hovioikeuskäsittelyyn.

Ritva-Liisa Nisula

Kalajoen Pitkäsenkylän naiset reippailemassa Letolla. Kuva: Niina Vihelä

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten piirijohtokunta 2021

Puheenjohtaja

Karhukorpi Anu, Halsua

Varsinainen jäsen

Aho Minna, Reisjärvi
Korkiakangas-Sahipakka Jonna, Perho
Lappi Satu, Lestijärvi
Niemelä Anna, Kokkola (Lohtaja)
Rekilä Riikka, Kokkola (Lohtaja)
Pajala Marjo-Riitta, Kokkola (Kälviä)
Virta Raija, Kalajoki (Himanka)
Nisula Ritva-Liisa, ProAgria Keski-Pohjanmaa

Varajäsen

Tunkkari Karoliina, Veteli

Varajäsen

Halonen Kirsi, Reisjärvi
Huopana Tarja, Perho
Tervämäki Tuula, Toholampi
Huhtala Riitta, Kokkola
Lätti Anni, Kokkola (Lohtaja)
Polso Kaija, Toholampi
Isokääntä Seija, Kalajoki

Toimihenkilöt 2021

Toiminnanjohtaja Varila Kirsi

Ruoka- ja ravitsemusasiantuntija Vihelä Niina

Maisema- ja ympäristöasiantuntija Ainasoja Anu

Järjestötyö

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten jäsenmäärä vuonna 2021 oli Sense-jäsenrekisterin mukaan 1822 henkilöä, jäsenyhdistyksiä oli 60 kappaletta. Kaikki jäsenet eivät ole Sensessä ja jäseniä arvioidaan olevan n. 300 enemmän kuin rekisterissä on. Toimintavuonna tapahtumiin osallistui fyysisesti kaikkiaan 2230 henkilöä ja tilaisuuksia oli 108 kpl. Toimintaan osallistuneita vapaaehtoisia oli yhteensä n. 1700 henkilöä.

Jäsenviestintää hoidettiin joka kuukausi ilmestyvän uutiskirjeen ja lähes päivittäisten Facebook-postausten sekä ProAgrica Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehden välityksellä. Tärkeimpiin yhteistyökumppaneihin kuuluvat alueen kunnat, kaupungit ja koulut, Visit Kokkola ja Visit Kalajoki, Hilla Group, MTK, Centria, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, Soite ja alueen yhdistystoimijat sekä YLEn Radio Suomen Kokkolan aluetoimitus.

Korona ja sen tuomat rajoitukset varjostivat vuoden 2021 toimintaa. Useita jo suunniteltuja tapahtumia peruuntui viime hetkellä viranomaisten määräämien rajoitusten vuoksi tai ne jouduttiin toteuttamaan suunnitellusta poikkeavalla tavalla. Rajoitukset peruuttivat viime hetkellä mm. Hilman lähiruokatorin Kalajoella, Kukkia ja perhosia -tapahtuman Kokkolassa sekä Ollikkalan maatalousmessut Kannuksessa. Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset ovat alueellaan tunnettuja ja pidetty kumppani erilaisten tilaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset järjesti yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten kanssa valtakunnallisen Kekrijuhlan Seinäjoelle. Kekrijuhlasta lähetettiin suorana Kekrilive-lähetys somekanavien kautta.

Toiminta ja tulokset

Järjestötyö on maakunnassa aktiivista. Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten johtokunta kokoontui neljä kertaa vuodessa. Työvaliokunta kokoontui kaksi kertaa toimintavuoden aikana.

Vuosikokouksessa 25.11.2021 Kokkolassa palkittiin vuoden maa- ja kotitalousnainen Anni Lätti Lohtajalta. Vuosikokouksessa palkittiin Tanja Yli-Tokolan vuoden keskipohjalaisena maisematekona Pieniä ekologisia tekoja -Facebook-ryhmä.

Suomalaisen ruuan sankaritarinat

Isoäitien herkut -digitaaliseen perinneruokakeittokirjaan toimitettiin reseptejä eripuolilta Keski-Pohjanmaata. Reseptikirjaan pääsivät mm. Toholammilta viili, Lohtajalta Siikavelli, Kaustiselta juustopaisti, Kokkolan seudulta Krenikka ja koko Keski-Pohjanmaan alueella tuttu Ankkastokka.

Ruokakursseja, -luentoja tai neuvontatilaisuuksia pidettiin 27 ja aiheina olivat luonnonrytmi, kekri- ja ruokaturvat, pikkujouluherkut ja ruokahävikin torjunta. Kurseista 15 kpl oli Suomen mallin kerhotoimintaa ja 4 oli etänä toteutettua ruokakurssia. Näihin osallistui 463 henkilöä. Kahvituisia tai ruokailuja järjestettiin 15 kpl, joihin osallistui 1164 henkilöä. Hygieniaopastuksia järjestettiin 5, joihin osallistui 59 henkilöä ja yksi hygieniaopastuskoulutus, johon osallistui 16 henkilöä.

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset luopuivat toimintavuoden aikana kokous- ja juhlatalo Kruununvoudintalosta. Kesäksi talo vuokrattiin Gastro Kettu Oylle ja talosta luovuttiin kokonaan syyskuussa 2021. Johtokunta katsoi parhaimmaksi ratkaisuksi luopua talosta, koska koronavuodet ovat heikentäneet talon tulosta ja sen ylläpitäminen olisi vaatinut kokopäivätoimisen työntekijän.

Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta

Vuoden maisemateossa kilpailtiin teemalla Pieniä suuria tekoja luonnon hyväksi. Voittajaksi valittiin kannuslaisen Tanja Yli-Tokolan Pieniä ekologisia tekoja -Facebook-ryhmä. Aluelehdet (Keskipohjanmaa, Kalajokilaakso) julkaisivat kilpailusta tiedotteita ja Facebookissa tavoitettiin 6342 henkilöä.

Arjen ilmastotekoja, 52 ilmastovinkkiä someen -kampanjassa tehtiin kolme vinkkiä keskipohjalaisvoimin: bokashi, miniversot ja kasvimaan katteet. Pieni Pala Maaseutua -teemassa toteutuivat Kotitarveviljely TikTok-video, hyönteishotellikurssi, Kruununvoudintalon Kekri sekä Villiyrteikkävelly TikTokissa. Viher- ja ympäristösuunnitelmia tehtiin vuoden aikana 11 kpl.

Luentoja, infoja ja koulutuksia järjestettiin 11 kpl. Luonnonryttikursseja järjestettiin 5 kpl. Lisäksi järjestettiin Kansainvälisen maisemapäivän maisemäkävely Reisjärven Kangaskylän kulttuurimaisemassa.

Sivun kuvat: Anu Ainasoja

Maisemakävelyllä Reisjärvellä.

Ritva-Liisa Nisula

Euroopan maaseudun kehittämisen maaseuturahoituksella toimineessa Pohjanmaan Ravinneratas-hankkeessa tehtiin tiivistä yhteistyötä Pohjanmaan Vesi- ja Ympäristö ry:n sekä muiden hankekumppanien kanssa. Hankkeessa osallistuttiin paikallisten kosteikkokohteiden hoidon edistämiseen (Sievi, Kalajoki, Lohtaja) sekä toteutettiin tiedotuksellisia pellonpiennarpäiviä (Sievi, Lohtaja) sekä webinaari Pelloilta puoroihin.

Niityt ja maisemapellot -lumoinfoja toteutettiin Haapajärven ja Ylivieskan kaupungin teknisen toimen sekä Kalajoen seurakunnan ympäristövastaavan kanssa. Maisema- ja ympäristö tapahtumiin ja tilaisuuksiin osallistui yhteensä 260 henkilöä. Neuvo- ja muuta asiantuntijakonsultaatiota annettiin 15 asiakkaalle.

Lisäksi tehtiin maatalousluonnon monimuotoisuuskohteiden hoidon koordinointi ja hoitosuunnitelmia mm. Valio Carbo ja Atria Carbo -kartoitukset maidon- ja lihantuotantotiloille.

Suomi kutsuu kylään

Suomi kutsuu kylään -teeman alla järjestettiin Etelä-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten kanssa miniversoihin, mikrovihanneksiin, bokashi-kompostointiin, Aistien puutarhaan sekä naisryttäjien tarinoihin liittyvät webinaarit.

Lisäksi tehtiin Keski- ja Etelä-Pohjanmaan MKNn yhteinen sieniretki Vimpeliin. Alueen matkailukohteita ja erityisesti retkeilyreitit markkinoitiin somekanavissa. Lisäksi järjestettiin tutustuminen Sieviin retkeilypolulle sekä kalastustapahtuma yhteistyössä Keski-Pohjanmaan kalatalouskeskuksen kanssa.

Ruoka- ja ravitsemusasiantuntija osallistui Nasta Friski -koulutukseen tehden tapahtumasta somepäivityksiä. Toimihenkilöt osallistuivat kahden paikallisyhdistyksen vuosikokouksiin. Joulukuussa oli jäsenille suunnattu joulukampanja Facebookissa.

Viestintä ja koulutus

Viestintä on aktiivista erityisesti Facebookissa. Viestintää toteutetaan seuraavissa kanavissa:

- Uutiskirje kuukausittain, ajankohtaisia teemoja ja tapahtumia
- Facebookissa useita päivityksiä viikossa
- Instagram-kuvat ja -videot
- Maaseudun naisia ja MKN ajankohtaista -palstat ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehdessä
- Paikallislehdissä ja -radiossa esillä ajankohtaisilla asioilla.

Somekanavien kautta tavoitettiin kymmeniä tuhansia ihmisiä. Artikkeleja ja videoita tuotettiin vuoden aikana 10 kpl.

Kekrijuhlan väkeä Seinäjoella.

Kirsi Varila

Kokkolan Kotitalous- ja puutarhaseuran naisia puutarhatöissä.

Anu Ainasoja

Tuloslaskelma

Rahayksikkö EURO

	1.1.-31.12.2021	1.1.- 31.12.2020
Tuotot		
Valtion määräraha	352 787	336 724
Hanketoiminta	74 025	98 028
Palvelumaksut	1 804 400	1 811 708
Muut toiminnan tuotot	110 384	80 283
Tuotot yhteensä	2 341 595	2 326 743
Kulut		
Henkilöstökulut	-1 639 898	-1 549 714
Muut kulut	-869 789	-844 552
Kulut yhteensä	-2 509 687	-2 394 266
Varainhankinta	48 835	53 185
Sijoitus- ja rajoitustoiminta	7 640	13 090
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-111 617	-1 248

Tase

Rahayksikkö EURO

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	100	1 137
Aineelliset hyödykkeet	23 883	29 323
Sijoitukset	17 500	5 000
Pysyvät vastaavat yhteensä	41 484	35 460
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	8 000	5 000
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	484 293	386 133
Rahoitusarvopaperit	1 186 458	1 210 090
Rahat ja pankkisaamiset	208 019	373 981
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 886 770	1 975 204
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 928 254	2 010 665
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	1 540 837	1 542 085
Tilikauden voitto (tappio)	-111 617	-1 248
Oma pääoma yhteensä	1 429 220	1 540 837
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	94 609	59 003
Muut velat	114 892	101 470
Siirtovelat	289 533	309 354
Vieras pääoma yhteensä	499 034	469 828
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 928 254	2 010 665

Keski-Pohjanmaa

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
 Puhelin 040 5211 735
 Valtakunnallinen palvelunumero 044 4209 000
 etunimi.sukunimi@proagria.fi
 www.proagria.fi/kp
 Toimisto avoinna 9.00-15.00

Hallintopalvelut

Johtaja Ritva-Liisa Nisula	040 5849 550
Kehityspäällikkö Jouni Ingalsuo	040 5525 781
Pohjoisen alueen palvelupäällikkö Juha Nivala	040 8610 641
Eteläisen alueen palvelupäällikkö Anna-Riitta Leinonen	040 0168 647
Viestijä Ritva Karri (myyntireskontra, viestintä, järjestö)	040 5234 113
Taloussihteeri Saila Sulonen (laskutus, ostoreskontra)	040 5443 460

Maaseutuneuvonnan asiantuntijapalvelut

Tuotosseuranta

Armi Hotakainen	040 0644 261
- näytteenotot, koelypsyt, asemantestaukset, robotti- maitojen tallennukset, viivakoodien opastukset	
Katja Kellokoski	040 8492 870
Jonna-Minna Lassila	044 4863 077
- näytteenotot, koelypsyt, asemantestaukset, robotti- maitojen tallennukset, viivakoodien opastukset	
Kirsi Leppikorpi	040 0367 656
Automaattilypsyn käyttöönotto Sonja Pyykölä	043 8254 282
Energianeuvonta Jari Tikkanen	040 0162 147
EU-tuet Jarmo Karhula	044 5212 210
Kannattavuuskirjanpito Seija Roimela	040 8479 740

Kasvinsuojeluruiskujen testaus

Jouni Huhtala	040 5123 703
Jarmo Karhula	044 5212 210

Kasvinviljelyneuvonta

Taneli Rahja (kasvinviljelyn talous)	040 6845 111
Jari Tikkanen (luomu ja luomukoulut.)	040 0162 147
Tero Ävist	041 7310 398
Sari Harju (nurmet)	040 5234 114
Jouni Huhtala	040 5123 703

Kasvinsuojelukoulutukset Jouni Huhtala .....

040 5123 703

Kotieläinneuvonta ja ruokinta Anna-Riitta Leinonen .....

040 0168 647

Lammass- ja vuohitilojen neuvonta

Milla Alanco-Ollqvist .....

040 7060 558

Sini Sillanpää .....

043 8250 526

Luomukotieläinneuvonta Seija Roimela .....

040 8479 740

Luonnonmukainen tuotanto, EU-tukineuvonta

Jari Tikkanen .....

040 0162 147

Seija Roimela .....

040 8479 740

LEAN, HR ja rekrytointi Liisa Koskela .....

050 5120 615

Maatilojen talousneuvonta, budjetointi, omistajanvaihdokset

Jouni Huhtala	040 5123 703
Matias Parpala	043 8254 283
Alexi Kukkeenmäki	041 7310 399
Juha Nivala	040 8610 641
Heikki Ojala	040 5342 166
Neuvo-palvelut Jari Tikkanen	040 0162 147
Robottilypsyn kehitysohjelma	
Sonja Pyykölä	043 8254 282
Katja Kellokoski	040 8492 870
Seosrehuruokinta Sinikka Kreuz	044 5263 059
Sikatilat Ari Nopanen	040 0432 582
Viljakaupan tarkkailu Jouni Huhtala	040 5123 703
Viljelijöiden työterveyshuolto	
Sari Harju	040 5234 114
Liisa Koskela	050 5120 615
Yritysjohdaminen ja laatuasiat Liisa Koskela	050 5120 615
Ympäristöneuvonta, ympäristötukiasiat Jari Tikkanen	040 0162 147

Kalatalouskeskus

Kalatalousneuvonta Eero Hakala	040 0162 445
--------------------------------------	--------------

Maa- ja kotitalousnaiset

Toiminnanjohtaja Kirsi Varila	040 1964 434
Ruoka- ja ravitsemusasiantuntija Niina Vihelä	043 8254 281
Maisema- ja ympäristöasiantuntija Anu Ainasoja	043 8254 284

Strategiasuunnittelu

Mika Jouppila	044 5234 430
Liisa Koskela	050 5120 615
Heikki Ojala	040 5342 166

Tilitoimistopalvelut**Sievin tilitoimisto**

Maija-Leena Eerikkilä	040 5216 416
Seija Roimela	040 8479 740

Kaustisen tilitoimisto

Mika Jouppila	044 5234 430
Kirsi-Maria Saarikettu	043 8254 280

Ruokinnan ohjauspalvelut ja täsmäpalvelut kotieläintiloille

Sari Harju	040 5234 114
Elina Järvenoja (perhevapaalla)	
Jarmo Karhula	044 5212 210
Katja Kellokoski	040 8492 870
Tuija Korpela	040 0260 575
Sinikka Kreuz	044 5263 059
Heidi Lehtonen	040 5234 116
Johanna Malinen	041 7310 913
Hanna Mäki-Asiala (tuotantokustannuslaskelmat)	040 0974 165
Sonja Pyykölä	043 8254 282
Liisa-Maria Päckilä	044 4811 434

ProAgria

Keski-Pohjanmaa

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
Puhelin 040 5211 735
Valtakunnallinen
palvelunumero 044 4209 000
etunimi.sukunimi@proagria.fi
www.proagria.fi/kp

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset

Toimimme osana ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:tä

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
Puhelin 040 1964 434
etunimi.sukunimi@maajakotitalousnaiset.fi
www.maajakotitalousnaiset.fi

Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskus

Toimimme osana ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:tä

Ojennustie 134 (kotitoimisto),
69410 Sykäräinen (Toholampi)
Puhelin 040 0162 445
eero.hakala@proagria.fi
www.proagria.fi/kp/kalatalouskeskus

